

Obsah

Předmluva	13
Seznam zkratk	15
1. HISTORICKÝ VÝVOJ EU	17
1. Vývoj před rokem 1945	18
2. Vývoj po roce 1945	19
2.1 Poválečné iniciativy	19
2.2 Založení Rady Evropy	20
3. Vznik evropských společenství a Evropské unie	21
3.1 Evropské společenství uhlí a oceli	21
3.2 Pokusy integrace na obranné a politické úrovni	22
3.3 Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství pro atomovou energii	23
3.4 Evropská společenství	23
3.5 Vznik Evropského hospodářského prostoru	24
3.6 Vznik Evropské unie	25
4. Integrace vně evropských společenství	25
5. Rozšiřování	26
5.1 Rozšiřování o tzv. „staré členské státy“	27
5.2 Rozšiřování o tzv. „nové členské státy“	28
5.3 Další rozšiřování	28
5.4 Přistoupení ČR k EU	29
5.4.1 Smluvní základ přistoupení ČR k EU	29
5.4.2 Institucionální zajištění přistoupení	30
5.4.3 Proces sblížování práva	31
6. Další vývoj evropských společenství	31
6.1 Jednotný evropský akt	31
6.1.1 Prohloubení a rozšíření komunitárních kompetencí	32
6.1.2 Reforma institucionálního systému	32
6.1.3 Posílení evropské politické spolupráce	32
6.2 Maastrichtská smlouva	32
6.3 Amsterodamská smlouva	33
6.3.1 Organizační změny	33
6.3.2 Institucionální změny	33
6.3.3 Materiální změny	33

6.4 Smlouva z Nice	34
6.4.1 Institucionální změny	34
6.4.2 Materiální změny	35
6.5 Schengenská spolupráce	35
6.6 Hospodářská a měnová unie	36
6.7 Příprava evropské ústavy	37
6.7.1 Příprava návrhu Smlouvy o Ústavě pro Evropu	37
6.7.2 Základní změny	38
6.7.3 Průběh ratifikace a další osud návrhu	38
2. INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC	41
1. Evropský parlament	43
1.1 Složení Evropského parlamentu	44
1.2 Organizační struktura Evropského parlamentu	45
1.3 Funkce Evropského parlamentu	46
1.3.1 Kontrolní pravomoc	46
1.3.2 Legislativní pravomoc	47
1.3.3 Pravomoci ve vnějších vztazích	47
1.4 Zapojení Evropského parlamentu do legislativního procesu	47
1.4.1 Fakultativní konzultace	48
1.4.2 Obligatorní konzultace	48
1.4.3 Spolupráce	49
1.4.4 Postup spolurozhodování	49
1.4.5 Souhlas	50
2. Rada	50
2.1 Složení Rady	50
2.2 Funkce Rady	51
2.2.1 Zákonodárná funkce	51
2.2.2 Personální oprávnění	51
2.2.3 Mezinárodněprávní oprávnění	52
2.2.4 Kasační oprávnění	52
2.3 Aparát a pomocné orgány Rady EU	52
2.4 Způsob rozhodování v Radě a jeho historický vývoj	53
2.4.1 Rozhodování prostou většinou	53
2.4.2 Rozhodování kvalifikovanou většinou	54
2.4.3 Jednomyslné rozhodování	55
2.4.4 Zvláštní způsoby rozhodování	55
2.5 Jednotlivé formace Rady EU	56

2.6	Předsednictví v Radě	57
2.6.1	Předsednictví v Radě	57
2.6.2	Příprava ČR na předsednictví v Radě	57
2.7	Zapojení ČR do činnosti Rady	58
3.	Evropská rada	59
3.1	Složení Evropské rady	59
3.2	Funkce Evropské rady	60
4.	Komise	60
4.1	Složení Komise	60
4.1.1	Členství v Komisi	61
4.1.2	Organizační struktura Komise	61
4.1.3	Věcné zaměření členů Komise	61
4.1.4	Zastoupení ČR v Komisi	62
4.2	Postup ustavení Komise	62
4.3	Funkce Komise	62
4.3.1	Kontrola dodržování komunitárního práva	62
4.3.2	Zákonodárná iniciativa	62
4.3.3	Provádění přijatých aktů	63
4.3.4	Mezinárodněprávní role Komise	63
4.4	Expertní skupiny Komise	63
4.5	Komitologie	64
5.	Soudní dvůr	65
5.1	Evropský soudní dvůr	65
5.1.1	Složení ESD	65
5.1.2	Příslušnost ESD	66
5.2	Soud první instance	67
5.2.1	Složení SPS	67
5.2.2	Příslušnost SPS	67
5.3	Soud pro veřejnou službu	68
5.3.1	Složení SVS	68
5.3.2	Příslušnost SVS	68
6.	Účetní dvůr	69
6.1	Složení Účetního dvora	69
6.2	Funkce Účetního dvora	69
7.	Zvláštní orgány a entity	70
8.	Ostatní orgány předvídané Smlouvami	70
8.1	Evropský hospodářský a sociální výbor	70
8.1.1	Složení Evropského hospodářského a sociálního výboru	71
8.1.2	Funkce Evropského hospodářského a sociálního výboru	71

8.2 Výbor regionů	72
8.2.1 Složení Výboru regionů	72
8.2.2 Funkce Výboru regionů	72
8.3 Evropská investiční banka	73
8.4 Další orgány předvídané Smlouvami	73
9. Orgány založené základními orgány	74
10. Zapojení národních parlamentů členských států do institucionálního systému	74
10.1 Spolupráce s Evropským parlamentem a Komisí	74
10.2 Předběžná parlamentní kontrola	75
3. PRAVOMOCI ES	78
1. Pravomoci vnitřní ES	80
2. Pravomoci vnější ES	85
4. PRAMENY PRÁVA	89
1. Komunitární a unijní právo	91
2. Hierarchie norem komunitárního práva	92
3. Zdroje práva ES/EU	95
3.1 Pramene komunitárního práva	95
3.1.1 Primární právo	98
3.1.2 Sekundární právo	102
3.1.3 Judikatura soudů ES	107
3.1.4 Terciální právo	108
3.1.5 Mezinárodní smlouvy	108
3.2 Pramene práva EU	110
5. RYSY KOMUNITÁRNÍHO PRÁVA	115
1. Komunitární právo jako svébytný právní systém	118
2. Princip přednosti	119
3. Princip přímého účinku	123
3.1 Druhy přímého účinku	125
3.2 Primární právo	126
3.3 Mezinárodní smlouvy	129
3.4 Sekundární právo	129
3.4.1 Nařízení	129
3.4.2 Směrnice	130
3.4.3 Rozhodnutí	132
3.4.4 Doporučení a stanoviska	133

4. Princip nepřímého účinku	133
5. Odpovědnost členského státu za škodu způsobenou jednotlivci porušením komunitárního práva.	135
6. Unijní právo	137
6. SOUDNÍ KONTROLA V EU	139
1. Žaloba na neplatnost dle čl. 230 Smlouvy o ES.	143
1.1 Aktivní legitimace tzv. nepriviligovaných žalobců dle čl. 230 143	
1.1.1 Individuální dotčení – podmínky rozsudku Plaumann .	144
1.1.2 Přímé dotčení	147
1.2 Důvody neplatnosti	148
2. Argumentace dle čl. 241 Smlouvy o ES.	149
2.1 K rozsudku Deggendorf.	150
3. Čl. 234 Smlouvy o ES a kontrola legality aktů Společenství.	151
3.1 Aktivní vnitrostátní soud – k rozsudkům Zuckerfabric a Atlanta	151
4. Žaloba na nečinnost dle čl. 232 Smlouvy o ES	152
5. Žaloba na náhradu škody vůči Společenství dle čl. 235 a 288 Smlouvy o ES.	153
6. Žaloba dle čl. 226 Smlouvy o ES vůči členskému státu	155
7. ŘÍZENÍ O PŘEDBĚŽNÉ OTÁZCE.	159
1. Obecné pojmy.	162
1.1 Pojem „soud“ členského státu	162
1.2 Předmět předběžné otázky.	163
1.3 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce	166
1.4 Omezení pravomoci ESD ve Smlouvě o ES a Smlouvě o EU	168
2. Řízení o výkladu.	169
2.1 Právo či povinnost předložit předběžnou otázku	169
2.2 Výjimky z povinnosti předložit předběžnou otázku	170
3. Řízení o neplatnosti	172
4. Stadia řízení	173
5. Účinky rozhodnutí o předběžné otázce	174
6. Předběžné otázky z ČR.	175
6.1 C-437/05 Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov.	175
6.2 C-64/06 Český Telecom v. Czech on Line.	177
6.3 C-161/06 Skoma-Lux v. Celní ředitelství Olomouc	177
6.4 C-282/06 Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním (OSA) v. Miloslav Vlček.	179

8. VOLNÝ POHYB ZBOŽÍ	182
1. Čl. 25 Smlouvy o ES – zákaz dovozních/vývozních cel a dávek s rovnocenným účinkem	189
2. Čl. 90 Smlouvy o ES – Zákaz diskriminace při vnitřním zdanění	191
2.1 Odstavec první čl. 90	191
2.2 Odstavec druhý čl. 90	193
3. „Kvantitativní“ omezení volného pohybu zboží	195
3.1 Úvod do rozsahu čl. 28 Smlouvy o ES	195
3.2 Příklady porušování čl. 28 Smlouvy o ES – rozdílně aplikovatelná opatření členských států a jejich ospravedlnění dle čl. 30 Smlouvy o ES	197
4. Vývoj interpretace čl. 28 Smlouvy o ES dle judikatury	
Cassis de Dijon a Keck – nerozdílně aplikovatelná opatření ..	203
4.1 Úvod do judikatury Cassis de Dijon	203
4.2 Další příklady z judikatury vycházející z rozsudku Cassis de Dijon	206
4.3 Čl. 29 Smlouvy o ES a judikatura Cassis de Dijon	210
4.4 Úvod do rozsudku Keck	211
4.4.1 Sága nedělního prodeje zboží	212
4.4.2 Rozsudek Keck	213
4.4.3 Určitá prodejní opatření	213
4.4.4 Kontrast rozsudků Cassis de Dijon a Keck	214
4.4.5 Závěr k rozsudkům Cassis de Dijon a Keck	215
9. VOLNÝ POHYB OSOB A SLUŽEB	219
1. Občanství EU	223
2. Sekundární komunitární normy v oblasti volného pohybu osob a služeb	224
3. Volný pohyb a pobyt ve vztahu k osobám a službám	226
3.1 Osobní působnost směrnice	226
3.2 Právo vstupu a pobytu na území hostitelských členských států	228
3.2.1 Právo vstupu na území, opuštění území členského státu a právo pobytu po dobu kratší než tři měsíce	229
3.2.2 Právo pobytu na území členského státu v délce tři měsíce až pět let	230
3.2.3 Právo trvalého pobytu na území členského státu	231

4. Volný pohyb osob	231
4.1 Volný pohyb pracovníků	232
4.1.1 Beneficienti	232
4.1.2 Práva beneficentů	233
4.2 Právo usazování	233
4.2.1 Beneficienti	234
4.2.2 Práva beneficentů	236
5. Volný pohyb služeb	236
5.1 Beneficienti	238
5.2 Práva beneficentů	238
6. Výjimky ze zákazu omezování volného pohybu osob a služeb	239
6.1 Veřejný pořádek, veřejná bezpečnost a ochrana zdraví	241
6.1.1 Podmínky omezujících opatření	241
6.1.2 Ochrana zdraví	242
6.1.3 Výhoštění	243
6.1.4 Procesní otázky	243
6.2 Práce ve veřejné správě a výkon veřejné moci	244
6.3 Kategorické požadavky ve veřejném zájmu	245
6.4 Uznávání diplomů a kvalifikací	246
7. Sociální zabezpečení	248
8. ČR a volný pohyb osob a služeb	249
10. SOUTĚŽNÍ PRÁVO	254
1. Právní základ soutěžního práva ES	260
1.1 Konkurence komunitární a vnitrostátní úpravy soutěžního práva	261
2. Kartelové právo (antitrustové právo)	262
2.1 Zákaz protisoutěžních dohod – článek 81 SES	263
2.1.1 Podnik	263
2.1.2 Dohody mezi podniky	264
2.1.3 Rozhodnutí sdružení podniků	265
2.1.4 Jednání ve vzájemné shodě	265
2.1.5 Horizontální a vertikální dohody	266
2.1.6 Skutková podstata zakázaných dohod	266
2.1.7 Demonstrativní příklady nepovolených dohod	269
2.1.8 Právní následky uzavření zakázané dohody	270
2.1.9 Výjimky ze zákazu protisoutěžních dohod	271

2.2	Zákaz zneužití dominantního postavení – článek 82 SES	273
2.2.1	Relevantní trh	273
2.2.2	Dominantní postavení na relevantním trhu	278
2.2.2.1	Společné dominantní postavení více podniků	281
2.2.3	Skutková podstata zakázaných jednání	281
2.2.4	Ilustrativní příklady zakázaných jednání	282
2.2.5	Výjimky ze zákazu zneužívání dominantního postavení	283
2.3	Aplikace Článku 81 a 82 ES – nařízení č. 1/2003	284
2.3.1	Zrušení systému individuálních výjimek	284
2.3.2	Decentralizace kontroly	286
2.3.3	Posílení vyšetřovacích pravomocí Komise	287
2.3.4	Sankce a penále	287
2.4	Kontrola spojování podniků – nařízení č. 139/2004	288
2.4.1	Předmět nařízení č. 139/2004	289
2.4.2	Test komunitární dimenze	289
2.4.3	Test slučitelnosti spojení se společným trhem ES	290
2.4.4	Pravidla spolupráce Komise a členských států	291
2.4.5	Procesní postup při schvalování koncentrací	291
2.4.6	Zkrácení lhůt pro přijetí rozhodnutí	293
3.	Liberalizace a veřejné podpory	293
3.1	Zákaz narušování soutěže členskými státy	293
3.2	Liberalizace specifických odvětví	294
3.2.1	Podniky veřejného práva = veřejné podniky	294
3.2.2	Podniky s výlučnými či zvláštními právy	295
3.2.3	Povinnosti členských států podle článku 86 SES	295
3.2.4	Podniky poskytující služby obecného hospodářského zájmu	296
3.3	Regulace veřejných podpor	298
3.3.1	Legální výjimky	300
3.3.2	Individuální výjimky	300
3.3.3	Komunitární kontrola veřejných podpor	301
11.	OCHRANA LIDSKÝCH PRÁV	307
1.	Úvod	310
1.1	Evropská dimenze	310
1.2	Mezinárodní dimenze	310
1.3	Dělení lidských práv	311

2. Systém ochrany v rámci Rady Evropy	312
2.1 Rada Evropy	312
2.2 Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod	313
2.3 Evropská úmluva a ČR	316
2.4 Evropský soud pro lidská práva	316
2.4.1 Složení	316
2.4.2 Pravomoci	316
2.4.3 Závaznost a výkon rozhodnutí	318
2.5 Vztah k ES	319
3. Systém ochrany v rámci Evropské unie	320
3.1 Počátky ochrany lidských práv v EU	320
3.2 Zakotvení ochrany lidských práv v právních pramenech	322
3.2.1 Komunitární právo	322
3.2.2 Unijní právo	323
3.2.3 Judikatura Soudního dvora	326
3.3 Závaznost nepsaným „katalogem“ lidských práv	330
3.3.1 Ve vztahu k institucím ES	330
3.3.2 Ve vztahu k členským státům	330
3.3.2.1 Implementace komunitárního aktu členským státem	331
3.3.2.2 Jednání členského státu v rámci komunitárního práva	331
3.3.2.3 Akt v pravomoci členských států	333
3.4 Charta základních práv EU	334
3.4.1 Vznik Charty	334
3.4.2 Složení Konventu	335
3.4.3 Obsah Charty	336
3.4.4 Všeobecná ustanovení Charty	340
3.4.4.1 Závaznost Charty ve vztahu k institucím ES	341
3.4.4.2 Závaznost ve vztahu k členským státům	342
3.4.4.3 Závaznost ve vztahu k jednotlivcům	342
3.4.4.4 Změny ve Smlouvě o Ústavě pro Evropu	343
4. Vztah Soudního dvora a Evropského soudu pro lidská práva	345
5. Přistoupení ES/EU k Evropské úmluvě	348

Seznam soudních rozhodnutí	351
Podle čísla	351
Rozhodnutí Soudního dvora	351
Rozhodnutí Soudu prvního stupně	366
Posudky Soudního dvora	367
Podle názvu	367
Judikatura Soudního dvora ES a Soudu prvního stupně	367
Judikatura Komise pro lidská práva	378
Judikatura Evropského soudu pro lidská práva	378
Seznam literatury	379
O autorech	387